

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.144> JEL classification: G28, F52, H56
UDC: 336.7

Антон БИКОВЕЦЬ

аспірант,
кафедра фінанси, банківська справа та страхування,
Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: anton.bykovets@pm.me
ORCID ID: 0009-0006-9797-2392

РОЛЬ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

АНОТАЦІЯ

Вступ. У статті розглядається значущість фінансового моніторингу в контексті національної безпеки України, акцентуючи увагу на його ролі під час воєнного стану. Автор використовує комплексний підхід, включаючи методи узагальнення, порівняння та системного аналізу, для оцінки фінансового моніторингу як ключового елемента у забезпеченні фінансової стабільності та протидії фінансуванню тероризму. Стаття підкреслює важливість інтеграції фінансового моніторингу з міжнародними стандартами та практиками, а також необхідність його доповнення та уточнення для відповіді сучасним викликам. Аналіз міжнародного досвіду висвітлює потенційні напрямки для поліпшення української системи фінансового моніторингу, враховуючи його важливість для підтримки економічної стабільності та обороноздатності країни. У статті звертають увагу на стратегічне значення фінансового моніторингу в контексті національної безпеки, особливо у воєнний час, та на необхідність адаптації та впровадження передових практик та методик для ефективного управління фінансовими ресурсами.

Мета. Полягає в аналізі та оцінці ролі фінансового моніторингу як ключового інструменту в системі забезпечення національної безпеки України.

Метод (методологія). Для досягнення мети дослідження використовуватимуться наступні методи: узагальнення, порівняння, системного аналізу та ін.

Результати. Проаналізована роль фінансового моніторингу як одного з ключових інструментів забезпечення національної безпеки України. Вивчено вплив фінансового моніторингу на забезпечення обороноздатності та економічної стабільності країни. Зроблено аналіз міжнародного досвіду, який можливо адаптувати до українських реалій для ефективного фінансового моніторингу та протидії загрозам національній безпеці.

Ключові слова: національна безпека; фінансовий моніторинг; воєнний стан; економічна безпека; фінансова стабільність; міжнародний досвід.

Вступ

У сучасному світі, де економіка країн все більше інтегрована у глобальну фінансову систему, роль фінансового моніторингу стає вирішальною для забезпечення національної

безпеки. Враховуючи зростаючу складність фінансових потоків та швидкий розвиток цифрових технологій, Україна, як і багато інших країн, стикається з новими викликами у сфері фінансової безпеки. Сучасний світ ставить перед країнами завдання забезпечення

© Антон Биковець, 2024

Отримано: 22.01.2024 р.

Рекомендовано до друку: 03.02.2024 р.

Опубліковано: 28.02.2024 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Биковець А. Роль фінансового моніторингу у системі забезпечення національної безпеки держави. *Економічний аналіз*. 2024. Том 34. № 1. С. 144-151. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.144>

національної безпеки, що включає захист національних інтересів, прав і свобод громадян. В контексті повномасштабного вторгнення та створення нових міжнародних альянсів, проблема національної безпеки стає особливо актуальною. Особлива увага приділяється фінансовому моніторингу як інструменту, який може впливати на стабільність та безпеку держави. Звідси підвищення ролі фінансового моніторингу, який забезпечує національну безпеку, виявляє та запобігає легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Протидія нелегальним операціям можлива за участі банків, які виступають основними посередниками у реалізації та проведенні розрахунків і платежів за операціями.

Значна кількість науковців досліджували особливості функціонування національної безпеки держави, зокрема, Антонов В. О., Васильчишин О. Б., Власюк О. С., Кекіш І. П., Соснін О. В., Титор В. Й. та інші.

Вагомий внесок у розроблення теоретичних і практичних засад фінансового моніторингу внесли вітчизняні вчені, зокрема, Довгань Ж., Доценко Т. В., Гаврилишин А. П., Кузьменко О. В., Орлюк О. П., Скринька Л. О. та інші.

Попри значний внесок згаданих науковців у вивченні цього питання, існує необхідність доповнення та уточнення їхніх тез із залученням аспектів національної безпеки, особливо в контексті воєнного стану. Це важливо для ефективної інтеграції новітніх та зарубіжних методик у боротьбі з легалізацією доходів, здобутих нелегальним шляхом, у рутинну роботу органів фінансового моніторингу в Україні, враховуючи їх вплив на забезпечення національної безпеки країни.

Мета статті

Метою дослідження є комплексний аналіз та оцінка ролі фінансового моніторингу як необхідного інструменту в системі

забезпечення національної безпеки України. Стаття має на меті вивчення впливу фінансового моніторингу на забезпечення обороноздатності та економічної стабільності країни. Особлива увага приділяється аналізу міжнародного досвіду та визначенню кращих практик, які можуть бути адаптовані та впроваджені в українських умовах для ефективного фінансового моніторингу та протидії загрозам національній безпеці.

Виклад основного матеріалу дослідження

Забезпечення національної безпеки як системи гарантій захисту життєво важливих інтересів держави, суспільства і особистості від внутрішніх і зовнішніх загроз передбачає реалізацію конституційних прав і свобод громадян, належний рівень їх життя, а також незалежність і суверенітет держави, її територіальну цілісність та сталий соціально-економічний розвиток. Із введенням в Україні правового режиму воєнного стану після повномасштабного збройного вторгнення російської федерації, питання забезпечення національної безпеки потребує особливих підходів до системи її реалізації з врахуванням аналізу нових викликів.

В умовах запровадження в державі правового режиму воєнного стану необхідно активізувати увагу на особливостях удосконалення системи забезпечення національної безпеки держави з урахуванням нових викликів і загроз. Система забезпечення національної безпеки – це сукупність взаємодіючих структур, які діють у правовому полі та приймають політичні рішення у сфері забезпечення національної безпеки.

Визначення реальних і потенційних загроз національним інтересам і безпеці має особливе значення в забезпеченні системи національної безпеки як України, так і будь-якої іншої правової держави.

Багато вітчизняних та зарубіжних вчених досліджують питання національної безпеки. Існує багато інтерпретацій для визначення категорії «національна безпека» (табл. 1).

Таблиця 1. Визначення категорії «національна безпека»

Закон України «Про національну безпеку України»	Національна безпека України - захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз;
О. С. Власюк	У широкому розумінні національна безпека України – це спосіб самозбереження українського народу, який досяг рівня організації у формі незалежної держави. Цей спосіб уможливує його вільне існування і саморозвиток, надійний захист від зовнішніх та внутрішніх загроз. Національну безпеку України можна визначити як систему державно-правових і суспільних гарантій стабільності життєдіяльності та розвитку українського народу загалом та кожного громадянина зокрема, захист їхніх базових цінностей і законних інтересів, джерел духовного та матеріального розвитку від можливих реальних і потенційних, внутрішніх та зовнішніх загроз.
О. В. Соснін	Національна безпека - показник здатності суспільства й держави, що захищають національні інтереси самостійно чи разом з іншими дружніми країнами (народами, націями), стримувати або усувати внутрішні й зовнішні загрози національному суверенітету, територіальній цілісності, соціальному ладу, економічному розвитку, іншим важливим елементам духовної й матеріальної життєдіяльності; ступінь захищеності інтересів особистості, суспільства й держави від зовнішніх та внутрішніх загроз.
В. О. Антонов	Автор розглядає національну безпеку як складний і багатогранний феномен. Він включає в це поняття захищеність від зовнішніх і внутрішніх загроз національним інтересам, в тому числі життєво важливим інтересам людини, громадянина, суспільства і держави. Антонов акцентує увагу на необхідності глибокого аналізу цих аспектів, а також на важливості конституційних норм і законодавства в забезпеченні національної безпеки. Ключову роль у його дослідженні відіграють конституційно-правові засади, які формують основу для системи національної безпеки України.

Примітка: складено автором за [1; 5; 6; 7].

Використовуючи наведені визначення національної безпеки України, можна сформулювати узагальнену думку: Національна безпека України охоплює захист суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу, а також інших національних інтересів від будь-яких реальних та потенційних загроз. Національна безпека також включає систему державно-правових і суспільних гарантій, які захищають базові цінності та законні інтереси громадян. Вона вимагає здатності суспільства та держави стримувати або усувати як внутрішні, так і зовнішні загрози, забезпечуючи захист інтересів на всіх рівнях. Це означає не лише фізичний захист території та політичної структури країни, але й захист соціального ладу, економічного розвитку та духовних цінностей. Забезпечення національної безпеки вимагає

активної співпраці між різними секторами суспільства та держави. Відповідно, національна безпека є динамічною системою, що вимагає постійної адаптації та розвитку.

Для розуміння ролі фінансового моніторингу в системі національної безпеки треба розглянути поняття фінансового моніторингу. (табл. 2).

Використовуючи наведені визначення, фінансовий моніторинг можна узагальнити як сукупність заходів, спрямованих на запобігання та протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. Ці заходи включають в себе проведення державного фінансового моніторингу та первинного фінансового моніторингу. Фінансовий моніторинг виступає як специфічна форма державного фінансового контролю, який включає відстеження та аналіз

сумнівних фінансових операцій, а також передачу інформації про такі операції правоохоронним органам для подальшої перевірки і реагування. Це сприяє підвищенню рівня фінансової та економічної безпеки держави. Фінансовий моніторинг важливий не лише для виявлення та запобігання фінансовим злочинам, але й для підтримки стабільності та

цілісності фінансової системи в цілому. Це включає моніторинг та аналіз фінансових транзакцій, забезпечення відповідності міжнародним стандартам та співпрацю з іншими країнами та міжнародними організаціями. Ці заходи спрямовані на зменшення ризиків фінансових зловживань та підтримку законності в економічній сфері.

Таблиця 2. Визначення категорії «фінансовий моніторинг»

Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»	Фінансовий моніторинг - сукупність заходів, що вживаються суб'єктами фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії, що включають проведення державного фінансового моніторингу та первинного фінансового моніторингу.
О. П. Орлюк	Фінансовий моніторинг – це специфічна форма державного фінансового контролю, який проводять уповноважені державні органи та установи, що обслуговують здійснення фінансових операцій, відстежують та фіксують фінансові операції, які відповідають, згідно з Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», критеріям сумнівності, аналізують одержану інформацію про сумнівні операції з метою виявлення схем та механізмів легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансування тероризму.
А. П. Гаврилишин	Сукупність заходів суб'єктів фінансового моніторингу з метою виявлення, аналізу та перевірки інформації про фінансові операції щодо віднесення їх до таких, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів незаконного походження з наступним переданням їх правоохоронним органам.
О. В. Кузьменко, Т. В. Доценко, Л. О. Скринька	Пропонують розглядати фінансовий моніторинг як систему заходів, що передбачає підвищення рівня фінансової, а відповідно й економічної безпеки держави шляхом здійснення контролю за фінансовими операціями, зменшення обсягів фінансових злочинів, а саме: зростання рівня конкурентоздатності держави, скорочення розмірів тіньової економіки, зростання надійності банків, збільшення надходжень до бюджету держави від конфіскованого нелегального майна, сплати податків від виявлених незаконних доходів, скорочення корупції, збільшення ефективності застосування бюджетних ресурсів
Ж. Довгань	Фінансовий моніторинг – це система, яка включає сукупність елементів, що взаємодіють і перебувають під дією внутрішніх і зовнішніх факторів. яка охоплює спостереження за рівнем стійкості банку, аналіз, оцінку і прогнозування стійкості на довгострокову перспективу.

Примітка: складено автором за [2; 8; 9; 10; 11].

Фінансовий моніторинг відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності фінансової системи країни. Це стосується не лише виявлення та запобігання фінансовим злочинам, але й забезпечення прозорості та довіри до фінансової системи, що є основою для залучення інвестицій та підтримки економічного розвитку. Україна зіштовхується з низкою викликів у сфері фінансового моніторингу, зокрема з впровадженням ефективних механізмів для боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму. Крім того, існує потреба у адаптації законодавства та практик моніторингу до швидко змінюваних умов глобальної фінансової системи.

Важливо вивчити міжнародний досвід, зокрема практики країн з розвинутою системою фінансового моніторингу. Це дозволить визначити кращі практики та можливі шляхи їх адаптації та впровадження в Україні. Наприклад:

У Великобританії відділ фінансового моніторингу належить до компетенції Служби внутрішніх доходів NCIS/ECU. Цей підрозділ є частиною Міністерства фінансів Великобританії і взаємодіє з іншими важливими установами, такими як Національна служба кримінальної розвідки, Митноакцизна служба, Бюро для боротьби із шахрайством та Служба національних розслідувань. Важливо відзначити, що англійське законодавство забороняє передачу інформації про податкові порушення іншим державам.

В Італії фінансовий моніторинг покладено на Ufficio Italiano Combi UIC (SAR), що підпорядковується Національному банку Італії [12]. Чинне законодавство країни передбачає ведення банками та іншими фінансовими посередниками детальної документації щодо всіх валютних операціях клієнтів-резидентів. Для забезпечення максимально ефективного фінансового моніторингу та зменшення бюрократизації в Італії застосовується автоматизована система спостереження. UIC (SAR) вимагає від банків та фінансових установ подавати групу фінансових та нефінансових показників про господарські операції клієнтів для виявлення аномальних (підозрілих) операцій та угод [13].

У французькому законодавстві відсутні вимоги щодо автоматичного надання інформації про фінансові операції, якщо їхня сума перевищує певну межу. Органи фінансового моніторингу очікують отримання інформації від суб'єктів, які виявляють мотивовану підозру щодо можливості легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом [14].

Варто підкреслити, що вибір методів регулювання у сфері фінансового моніторингу не відбувається випадково, він обумовлюється економічною доцільністю та історичним розвитком країни, а також залежить від розмірів країни, кількості діючих фінансових інститутів, обсягів фінансових транзакцій, валютних та фінансових умов, внутрішньої організації та структури фінансової системи та інших чинників.

Загалом, система забезпечення національної безпеки України у режимі воєнного стану вимагає комплексного підходу, який включає аналіз та реагування на нові виклики та загрози, вдосконалення правового поля, ефективне управління фінансовими ресурсами та розробку адаптивних стратегій воєнної безпеки. Фінансовий моніторинг відіграє ключову роль у цьому процесі, дозволяючи не тільки виявляти та протидіяти незаконним фінансовим операціям, але й забезпечувати стабільність та ефективне розподілення ресурсів, необхідних для підтримки національної оборони та безпеки.

Це обумовлено кількома ключовими аспектами:

- Фінансовий моніторинг спрямований на виявлення та запобігання спробам легалізувати кошти, отримані незаконно. Це важливо, оскільки такі дії можуть підірвати економічну стабільність держави, яка є важливою складовою її національної безпеки.
- Фінансовий моніторинг виявляє та протидіє фінансуванню терористичних актів, що є прямою загрозою національній безпеці. Матеріальна підтримка тероризму може призвести до втрати людських життів, знищення об'єктів інфраструктури.
- Фінансовий моніторинг забезпечує контроль за фінансуванням діяльності, пов'язаної з розробкою та

розповсюдженням зброї масового знищення, яка представляє загрозу не тільки на національному, але й на глобальному рівні.

- В контексті воєнного стану, фінансовий моніторинг сприяє виділенню коштів на критично необхідні потреби, такі як виробництво та закупівля озброєння та військової техніки, тим самим сприяючи підтримці обороноздатності країни.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Фінансовий моніторинг є невід'ємною частиною системи національної безпеки України, особливо в умовах воєнного стану. Він відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності, протидії загрозам, пов'язаним з фінансуванням тероризму та розповсюдженням зброї масового знищення, а також ефективному управлінні фінансовими ресурсами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про національну безпеку України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
2. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
3. Васильчишин О., Титор В., Кекіш І. Національна безпека держави: особливості забезпечення у режимі воєнного стану. *Економічний аналіз*. 2022. Том 32. No 4. С. 289-297. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2022.04.289>
4. Васильчишин О. Б. Шляхи підвищення рівня фінансової безпеки української банківської системи в умовах політичного та економічного дисбалансу. *Причорноморські економічні студії*. 2016. № 7. С. 221-225.
5. Існує потреба в доповненні та уточненні існуючих підходів до фінансового моніторингу, особливо з огляду на воєнний стан. Це включає інтеграцію новітніх та міжнародних методик, що підвищить ефективність системи.
6. Фінансовий моніторинг спрямований на підтримку економічної стабільності країни, забезпечуючи контроль за фінансовими транзакціями, відповідність міжнародним стандартам та співпрацю з іншими країнами та організаціями.
7. Аналіз міжнародного досвіду, зокрема практик країн з розвиненою системою фінансового моніторингу, може допомогти визначити кращі практики для адаптації та впровадження в Україні.
8. У воєнний час фінансовий моніторинг сприяє виділенню коштів на критично важливі потреби, такі як виробництво та закупівля озброєння та військової техніки, що забезпечує обороноздатність країни та ефективне використання фінансових ресурсів.

9. Гаврилишин А. П. Щодо питання понятійного апарату "фінансовий моніторинг". *Організаційно-правове забезпечення діяльності контролюючих та правоохоронних органів у сфері господарювання: проблеми сьогодення і перспективи розвитку: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції*. Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2008. 588 с.
10. Кузьменко О. В., Доценко Т. В., Скринька Л. О. Роль фінансового моніторингу в сучасній системі забезпечення економічної безпеки національної економіки. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. № 3 (65). С. 98-108.
11. Довгань Ж. Індикатори та моніторинг фінансової стійкості банківської системи. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2011. № 2. С. 31-41.
12. Офіційний сайт UIC. URL: <http://uif.bancaditalia.it>.
13. Куришко О. О. Аналіз світового досвіду у сфері протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, у контексті можливості його використання в Україні. *Фінансовий простір*. 2013. №2 (10). С. 8-15.
14. Колдовський М. В. Світовий досвід боротьби з відмиванням грошей банківського сектора в сучасних умовах глобалізації фінансових ринків. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2008. № 1(4). С. 26–32.

REFERENCES

1. Zakon Ukrainy «Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
2. Zakon Ukrainy «Pro zapobihannia ta protydiuu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
3. Vasylychshyn, O., Tytor, V., and Kekish, I. (2022). *Natsionalna bezpeka derzhavy: osoblyvosti zabezpechennia u rehymy voiennoho stanu*. Ekonomichnyi analiz. Tom 32. No 4. S. 289-297. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2022.04.289>
4. Vasylychshyn, O. B. (2016). Shliakhy pidvyshchennia rivnia finansovoi bezpeky ukrainskoi bankivskoi systemy v umovakh politychnoho ta ekonomichnoho dysbalansu. *Prychornomorski ekonomichni studii*. 7, 221-225.
5. Vlasiuk, O. S. (2016). Natsionalna bezpeka Ukrainy: evoliutsiia problem vnutrishnoi polityky. *Vybr. nauk. Pratsi*. NISD.
6. Sosnin, O. V. (). Rozuminnia sutnosti natsionalnoi bezpeky: svitohliadno-poniatynni y naukovo-teoretychni zasady (chastyna 1). <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/rozuminnya-sutnosti-natsionalnoyi-bezpeky-svitoglyadno-ponyatynni-j-naukovo-teoretychni-zasady-chastyna-1/>
7. Antonov, V. O. (2017). *Konstytutsiino-pravovi zasady natsionalnoi bezpeky Ukrainy*. Kyiv: TALKOM.
8. Orliuk, O. P. (2010). *Finansove pravo*. Akademichni kurs. Yurinkom Inter.
9. Havrylyshyn, A. P. (2008). Shchodo pytannia poniatynnoho aparatu "finansovyi monitorynh". *Orhanizatsiino-pravove zabezpechennia diialnosti kontroliuiuchykh ta pravookhoronnykh orhaniv u sferi hospodariuvannia: problemy sohodennia i perspektyvy rozvytku: materialy vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. Irpin: Natsionalnyi universytet DPS Ukrainy.
10. Kuzmenko, O. V., Dotsenko, T. V., and Skrynka, L. O. (2019). Rol finansovoho monitorynhu v suchasni systemi zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky natsionalnoi ekonomiky. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*, 3 (65), 98-108.

11. Dovhan, Zh. (2011). Indykatory ta monitorynh finansovoi stiikosti bankivskoi systemy. *Visnyk Ternopilskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*. 2, 31-41.
12. Ofitsiyni sait UIC. <http://uif.bancaditalia.it>.
13. Kuryshko, O. O. (2013) Analiz svitovoho dosvidu u sferi protydii lehalizatsii dokhodiv, otrymanykh zlochynnym shliakhom, u konteksti mozhlyvosti yoho vykorystannia v Ukraini. *Finansovyi prostir*. 2 (10), 8-15.
14. Koldovskyi, M. V. (2008) Svitovyi dosvid borotby z vidmyvanniam hroshei bankivskoho sektora v suchasnykh umovakh hlobalizatsii finansovykh rynkiv. *Yevropeyskyi vektor ekonomichnoho rozvytku*. 1(4), 26–32.

Anton Bykovets, PhD student, Department of Finance, Banking and Insurance, West Ukrainian National University, Ukraine

THE ROLE OF FINANCIAL MONITORING IN THE SYSTEM OF ENSURING NATIONAL SECURITY OF THE STATE

Abstract

Introduction. The article addresses the significance of financial monitoring in the context of Ukraine's national security, emphasizing its role during martial law. The author employs a comprehensive approach, including methods of generalization, comparison, and systemic analysis, to evaluate financial monitoring as a key element in ensuring financial stability and countering the financing of terrorism. The article underscores the importance of integrating financial monitoring with international standards and practices, as well as the need for its enhancement and precision to meet contemporary challenges. An analysis of international experience highlights potential directions for improving Ukraine's financial monitoring system, considering its significance for supporting economic stability and the country's defence capability. The article draws attention to the strategic importance of financial monitoring in the context of national security, especially in wartime, and the necessity of adapting and implementing advanced practices and methodologies for effective financial resource management.

Purpose. The aim is to analyze and evaluate the role of financial monitoring as a key tool in the system of ensuring Ukraine's national security.

Method (methodology). The following methods will be used to achieve the research objective: generalization, comparison, systemic analysis, etc.

Results. The role of financial monitoring as one of the key tools in ensuring Ukraine's national security is analyzed. The impact of financial monitoring on ensuring the country's defence capability and economic stability is studied. An analysis of international experience that can be adapted to Ukrainian realities for effective financial monitoring and countering threats to national security is conducted.

Keywords: national security; financial monitoring; martial law; economic security; financial stability; international experience.

Cite as: Bykovets, A. (2024). The role of tender systems in agricultural enterprise activities. *Economic analysis*, 34 (1), 144-151. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.144>